

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเข้ามาและความสำคัญของไอที

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System - MIS) กำลังเป็นที่สนใจและมีบทบาทมากขึ้นในองค์การบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวางแผน และการตัดสินใจของผู้บริหารทุกระดับ ผู้บริหารจะตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องได้รับข้อมูล เกี่ยวกับทรัพยากรด้านต่าง ๆ มาใช้ประกอบการตัดสินใจ การที่จะรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ ให้ครบถ้วนได้นั้น ผู้บริหารย่อมไม่มีเวลาเพียงพอ จึงต้องมอบหมายให้หน่วยงานจัดเตรียมข้อมูล จากแหล่งต่าง ๆ ตามความต้องการ ทันต่อเวลาในการใช้ประกอบการตัดสินใจ ตลอดจนจัดกระทำ ข้อมูลดังกล่าวให้เป็นปัจจุบันเสมอ (สุรชาติ สันทรัพย์, 2528) การตัดสินใจที่ดีมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องต้องมีข้อมูลสารสนเทศและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะต้องตัดสินใจ เพื่อเป็น ปัจจัยในการพิจารณาเลือกทางตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ภาระหน้าที่ของผู้บริหารนั้นมีความจำเป็นที่ต้องใช้ข้อมูลตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวางแผน การบริหาร การควบคุม งานและการตัดสินใจ ซึ่งผู้บริหารต้องกระทำอย่างรอบคอบในการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะต้องตัดสินใจ อย่างเพียงพอ และข้อมูลที่ได้รับต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการ (Relevance) มีความถูกต้อง (Accuracy) และมีความทันต่อเหตุการณ์ (Timeliness) ผู้บริหารจึงควรใช้ข้อมูล และสารสนเทศมากกว่าการใช้ประสบการณ์และสามัญสำนึก ปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศ คือ การขาดบุคลากร เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ทันสมัย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ และความต้องการ ในการจัดระบบสารสนเทศ นอกจากต้องการเครื่องมือแล้วยังต้องการให้จัดอบรมให้ความรู้และ ฝึกอบรมบุคลากรให้เพียงพอ

อีกทั้งในปัจจุบัน เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารและเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ซึ่งคนร้ายก็สามารถนำมาใช้ใน

การประกอบอาชญากรรมได้เช่นกัน บางครั้งยังมีความทันสมัยรวดเร็วกว่าของทางราชการอีกด้วย จึงก่อให้เกิดปัญหาต่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

กรมตำรวจเป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องดำเนินการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539) แผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 2 (2535-2539) และนโยบายของคณะรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภานิติตำรวจอุดรธานี ซึ่ง จำเป็นที่จะต้องนำนโยบายมาปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของรัฐบาล และ กรมตำรวจ นั่นก็คือ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน งานในสภานิติตำรวจอุดรธานี จึงถูกกำหนดงานเพื่อรองรับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามคำสั่งกรมตำรวจที่ 774/2537 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2537 โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็น 5 สายงานดังนี้

- 1) งานอำนวยการ
- 2) งานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
- 3) งานสืบสวน
- 4) งานสอบสวน
- 5) งานจราจร

จากขอบเขตหน้าที่ดังกล่าวจะมองเห็นหน้าที่หลักของงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่สำคัญอยู่ 5 ด้านคือ

- 1) การป้องกัน เป็นการป้องกันมิให้เกิดอาชญากรรม โดยการจัดสายตรวจรับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดตลอด 24 ชั่วโมง เช่น สายตรวจชุมชนหนาแน่น สายตรวจตำบล เป็นต้น
- 2) การปราบปราม เป็นการเข้าระงับปราบปราม เมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้นโดยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ตำรวจต้องไปถึงที่เกิดเหตุโดยรวดเร็ว ทันต่อเวลาและเหตุการณ์ เพื่อผลแห่งการระงับ ปราบปราม จับกุมผู้กระทำความผิด
- 3) การสืบสวน เป็นการสืบสวนหาข่าวทั้งในด้านการป้องกัน การปราบปรามและความมั่นคง สืบสวนหาข่าวความเคลื่อนไหวในเขตพื้นที่ทั้งหมด
- 4) งานสอบสวน อันเป็นขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้อัยการพิจารณาคดีชั้นแรก มีความเห็นและนำคดีขึ้นสู่ศาลให้พิพากษาลงโทษผู้ประกอบอาชญากรรมต่อไป

5) งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่น ศรัทธา และมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้ความร่วมมือและให้ข่าวสารด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งแนะนำ และให้การป้องกันชีวิตและทรัพย์สินขั้นพื้นฐานกับประชาชน

กรมตำรวจได้ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของตำรวจ โดยเฉพาะทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ดังนั้นในแผนการกรมตำรวจแม่บทฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535-2539) ได้ดำเนินการวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมตำรวจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยังเกิดประสิทธิผลในการวางแผนงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม งานพัฒนาข้อมูล ท้องถิ่น และประวัตินุเคราะห์ โดยจะได้จัดให้มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบข้อมูลท้องถิ่นให้ทันสมัยรวมทั้งส่งเสริมการใช้ข้อมูลให้กว้างขวางยิ่งขึ้น จัดทำบัญชีและประวัตินุเคราะห์และบุคคลที่มีแนวโน้มจะก่ออาชญากรรมให้ทันสมัย และเป็นระบบในแผนงานการปราบปรามอาชญากรรมให้เน้นระบบการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยปฏิบัติและหน่วยสนับสนุน

ในระดับกรมตำรวจเองก็ได้วางแผนการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัยและเชื่อมโยงโครงข่ายคอมพิวเตอร์ให้สื่อสารกันได้ครบถ้วนด้วยความฉับไวทันเหตุการณ์ พัฒนาระบบการเก็บและตรวจสอบลายนิ้วมืออัตโนมัติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบสั่งการควบคุม สื่อสาร และระบบข้อมูลของสายตรวจ พัฒนาและจัดหาเครื่องมือที่ต้องใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้นมาใช้งานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและตรวจสอบ พิสูจน์หลักฐาน ด้านการสืบสวนสอบสวนและนิติเวชวิทยา สามารถสนับสนุนงานของหน่วยต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ถูกต้อง สามารถที่จะรับ-ส่งข้อมูล ปรับปรุงแก้ไขข้อมูล ตลอดจนเรียกใช้ข้อมูลระหว่างหน่วยต่าง ๆ ได้ทั่วประเทศ (กรมตำรวจ, 2534)

พ.ต.ท.ไพรัช พงษ์เจริญ (2535) ได้กล่าวสนับสนุนถึงโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศของกรมตำรวจว่า ถึงเวลาแล้วที่กรมตำรวจมีความจำเป็นอย่างแท้จริงที่จะต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมและพฤติกรรมกระทำความผิดของคนร้ายเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นการกิจหน้าที่หลักของกรมตำรวจ โดยระบบฐานข้อมูลอาชญากรรมที่เก็บรวบรวมไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์นี้จะสามารถช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริม และอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจใน

พื้นที่ต่าง ๆ ให้นำได้รับข้อมูลข่าวสารที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายแบบเชื่อมต่อตรง (On-line)

สำหรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับคนร้ายและการประกอบอาชญากรรมที่ได้มีการจัดรวบรวมขึ้นเป็นระบบฐานข้อมูลอาชญากรรมตามนโยบายของกรมตำรวจ โดยเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์และสามารถเรียกใช้ได้ทันทีด้วยระบบสายเชื่อมต่อตรง (On-Line) นั้นประกอบด้วยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งรวมทั้งผู้ต้องขังและบุคคลพ้นโทษ ข้อมูลอาชญากรรม รูปพรรณผู้กระทำความผิด ข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือ ข้อมูลแผนประทุษกรรมของคนร้าย ข้อมูลอาชญากรรมรูปพรรณรถหายและทรัพย์สินหาย ข้อมูลทะเบียนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ข้อมูลทะเบียนอาวุธปืนและผู้ได้รับใบอนุญาตให้พกพาอาวุธปืนและข้อมูลทะเบียนบุคคล ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถเรียกใช้ได้ในทันทีซึ่งนับว่าความสอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะงานของตำรวจ ที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างฉับพลันทันที ไม่ว่าจะเป็นการป้องกันระงับเหตุร้าย หรือการจับกุมปราบปรามรวมทั้งการสืบสวนความผิดที่เกิดขึ้นด้วย

ในระดับสถานีตำรวจ ข้าราชการตำรวจที่รับผิดชอบด้านข้อมูลสารสนเทศ จำเป็นต้องดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลยังไม่มี การปฏิบัติอย่างจริงจัง ในขณะที่สถานีตำรวจภูธรยังขาดแคลนบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประมวลผล เก็บรักษาข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรจัดให้มีคอมพิวเตอร์และโปรแกรมฐานข้อมูลที่เหมาะสม

ด้วยเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้นเพื่อรองรับตามแผนการพัฒนาระบบสารสนเทศของกรมตำรวจ จะเห็นได้ว่าในงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรอำเภอ มีความจำเป็นที่จะต้องนำระบบสารสนเทศมาใช้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสถานการณ์การจัดทำ และการใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานีตำรวจภูธรอำเภอ ของจังหวัดอุดรธานี ในทัศนะของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร และชั้นประทวนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและการใช้ข้อมูลสารสนเทศในสถานีตำรวจภูธรอำเภอ ซึ่งการวิจัยในเรื่องนี้ยังไม่มีผู้ใดจัดทำไว้ จึงน่าที่จะทำการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางและนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกรมตำรวจ ตำรวจภูธรจังหวัด และสถานีตำรวจภูธรอำเภอในการกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบและการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ

สถานที่ตลอดจนบุคลากรและงบประมาณให้เพียงพอ และเหมาะสมกับการปฏิบัติงานด้านข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาสารสนเทศเพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการเจ้าหน้าที่และการใช้ข้อมูลสารสนเทศ
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการเจ้าหน้าที่และการใช้ข้อมูลสารสนเทศ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาริวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาริวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการนำมาใช้ในงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธร จังหวัดอุดรธานี รวมทั้งศึกษาถึงปัญหา และความต้องการในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ข้าราชการตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอ/ตำบล ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ และการใช้สารสนเทศ ตัวแปรที่ต้องการศึกษาริวิจัย คือ สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการในการจัดทำ และใช้สารสนเทศเพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมใน 3 ด้าน ตามแนวทางของโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศของกรมตำรวจ (Polis Information System : POLIS) คือ สารสนเทศอาชญากรรม (Crime Information System หรือ CIS) สารสนเทศการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (Support Criminal Information System หรือ SCIS) และสารสนเทศสถานีตำรวจ (Police Station Information System หรือ PSIS)

1.4 คำนิยามคำศัพท์เฉพาะ

- 1) สถานีตำรวจภูธร หมายถึง สถานีตำรวจภูธรอำเภอ, สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ และสถานีตำรวจภูธรตำบล ในเขตจังหวัดอุดรธานี

- 2) ข้าราชการตำรวจ หมายถึง ข้าราชการตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธร จังหวัดอุดรธานี ทั้งชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับระบบข้อมูลสารสนเทศ ทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- 3) ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร หมายถึง ข้าราชการตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธร จังหวัดอุดรธานี ที่มีชั้นยศตั้งแต่ ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป
- 4) ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน หมายถึง ข้าราชการตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธร อำเภอ จังหวัดอุดรธานี ที่มีชั้นยศตั้งแต่ พลตำรวจจนถึงนายดาบตำรวจ
- 5) งานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม หมายถึง การป้องกันอาชญากรรม ทุกประเภททั้งก่อนและหลังการกระทำความผิด เพื่อมิให้เกิดขึ้นหรือให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด หรือเพื่อ บรรเทาผลร้ายของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น
- 6) ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เป็นทั้งตัวเลข ตัวหนังสือ รูปภาพ และ สัญลักษณ์อันเป็นตัวแทนแสดงความหมายต่าง ๆ เช่น จำนวน ราคา ปริมาณ ชื่อที่อยู่ เป็นต้น ข้อมูลที่ยังมิได้ผ่านการวิเคราะห์ ประมวลผล เป็นเพียงข้อมูลดิบ (Raw data) ไม่มีความหมาย สมบูรณ์พอที่จะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้
- 7) ฐานข้อมูล หมายถึง ข้อมูลที่ได้มีการจัดเก็บรวบรวมและแยกได้เป็นหมวดหมู่ เพื่อ ใช้ในการประมวลผล สามารถเรียกใช้ได้ตามความต้องการ ข้อมูลจะถูกจัดเก็บอยู่ในรูปของแฟ้ม ข้อมูล
- 8) สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับการรวบรวม จัดเก็บ จำแนก กำหนดดัชนี และวิเคราะห์ประมวลผลแล้วจัดเก็บรักษาไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถนำมาใช้ในการวางแผน และตัดสินใจเพื่อบริหารงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- 9) ความต้องการข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง ความประสงค์หรือความมุ่งหมายที่จะนำ ข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ และการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและ ปราบปรามอาชญากรรม
- 10) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และการเก็บรักษาข้อมูล

11) การใช้ข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ การแลกเปลี่ยน การบริการสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยคาดว่าจะได้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของกรมตำรวจใน ด้านต่าง ๆ เช่น

1) ทำให้ทราบถึงการจัดทำและการใช้ข้อมูลสารสนเทศในสถานีตำรวจภูธรอำเภอ ซึ่ง รวมทั้งการได้มาซึ่งข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลการเก็บรักษาข้อมูล การนำข้อมูล ไปใช้ และการนำเสนอรายงาน สิ่งเหล่านี้จะทำให้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการปรับปรุง และพัฒนาระบบสารสนเทศที่เหมาะสมกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอต่อไป

2) ทำให้ทราบถึงปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศในสถานีตำรวจ ภูธรอำเภอ เพื่อสามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบสารสนเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม